

Eindrapportage 'DEN on the road'

Over het rapport

In het najaar van 2017 heeft DEN een aantal roadshows georganiseerd om nader kennis te maken met instellingen in de cultuursector en om de banden aan te halen met een aantal samenwerkingspartners. Van deze bijeenkomsten zijn gespreksverslagen gemaakt en deze eindrapportage is daarop gebaseerd. In het rapport wordt kort ingegaan op de opzet en de evaluatie daarvan, zodat het concept voor eventuele toekomstige roadshows aangescherpt kan worden. Daarnaast worden de belangrijkste inhoudelijke onderwerpen besproken en de acties die DEN in de toekomst kan oppakken. Dit gedeelte is bovendien relevant voor de ontwikkeling van de contentstrategie en het nieuwe kennisplatform.

De roadshows

Het concept

Het idee voor de roadshows is ontstaan tijdens een heisessie van DEN in juni 2017. Het doel van de roadshows was tweeledig: kennismaken met cultuurproducerende instellingen en meer inzicht krijgen in hun praktijk en informatiebehoefte. Daarbij was het belangrijk om alle medewerkers van DEN op verschillende manieren te betrekken bij de roadshows. Uiteindelijk zijn we op de volgende format uitgekomen:

- Eén algemene presentatie met daarin de activiteiten en doelstellingen van DEN.
- Deze is aangevuld met relevante onderwerpen naar gelang de behoefte van de betreffende instelling.
- Een presentatie door de instelling zelf.
- Gesprek waarin door beide partijen verder ingegaan is op de punten die in de presentaties aan bod zijn gekomen.

De procedure voor de selectie van de instellingen was als volgt:

- Eerste lijst met instellingen uit de BIS, gebaseerd op eerdere contacten zoals expertmeetings en het Panteiarapport. Daarna is er een selectie gemaakt op spreiding en soort instelling.
- Deze instellingen zijn vervolgens uitgenodigd via mail en telefoon. Lang niet iedere instelling heeft gereageerd. Alle contactmomenten zijn bijgehouden in een Excellijst.
- Bij instellingen die positief gereageerd hebben is vooraf gevraagd of er nog onderwerpen waren die extra aandacht verdienen. Ook hebben DEN medewerkers die inschatting zelf gemaakt op basis van beleidsplannen en projectplannen.
- Bij elke bijeenkomst is minimaal 1 inhoudelijk medewerker en 1 stafmedewerker aanwezig geweest.
- Na afloop van elk gesprek is een kort gespreksverslag gemaakt.

Uiteindelijk zijn er in de periode oktober-november met de volgende partijen gesprekken gevoerd:

Datum	Instelling	Plaats
12 oktober	Noord Nederlands Toneel	Groningen
23 oktober	Holland Opera Archief Eemland	Amersfoort
24 oktober	Stichting Omroep Muziek	Hilversum
1 november	LIMA	Amsterdam
6 november	Het Nieuwe Instituut	Rotterdam
14 november	Orkater	Amsterdam
15 november	Mug met de Gouden Tand	Amsterdam

Daarnaast is er een verkennend gesprek gevoerd met het Literatuurmuseum, wat nog een vervolg krijgt in de vorm van een roadshow in 2018 en wordt er nog een roadshow georganiseerd met verschillende partijen uit de jazz- en moderne muziek.

Evaluatie van het format

Op de bezoeken van DEN is positief gereageerd door de instellingen. Wel is door een aantal instellingen niet op de uitnodigingen, herinneringen en eventuele telefoontjes niet of nauwelijks gereageerd, dus bij die instellingen (met name orkesten) lijkt niet zoveel behoefte aan een kennismaking met DEN in deze vorm te zijn. Voor wat betreft het format:

- Het concept van een basispresentatie die aangepast kan worden aan de behoefte van de betreffende instelling werkt goed.
- Ook het tonen van aansprekende voorbeelden en mogelijkheden valt goed.
- De beleidsdoelstellingen van DEN op zich zijn minder interessant voor de instellingen.
- Het stellen van vragen over de staat van digitalisering geeft over het algemeen een goed beeld van hoever de instellingen zijn met digitalisering
- Wel zijn de instellingen tot op zekere hoogte geïnteresseerd in de kennis of ondersteuning die DEN eventueel kan bieden. (contact houden, inschrijven nieuwsbrief).
- Ook reageren de meeste instellingen positief om na te denken over samenwerkingsmogelijkheden.

Bevindingen

Hieronder worden een aantal terugkerende onderwerpen kort uitgelicht. De gespreksverslagen geven een uitgebreidere weergave.

Beleid en activiteiten

Wat terugkomt in de gespreksverslagen, is dat eigenlijk alle instellingen wel digitale materialen hebben en deze gebruiken. Er zit wel verschil in de manier waarop: Voor de theaterinstellingen en de (jeugd-)opera worden digitale materialen vooral ingezet voor de marketing. De prioriteit ligt bij het maken van producties en plat gezegd, het vullen van stoelen. Voor de Stichting Omroep Muziek is dat aspect ook aanwezig, maar zien ze de digitalisering van de collectie ook als een verrijking voor de cultuurproductie. Het is in dit geval nog steeds een secundaire activiteit, maar deze zit wel heel dicht op de primaire taak. Voor organisaties als HNI en LIMA is digitalisering en het ontsluiten van digitaal materiaal juist een primaire activiteit. Wanneer digitale materialen vooral voor marketing worden gebruikt, is er meestal geen specifiek beleid.

Samenwerking

Tijdens de gesprekken zijn verschillende aspecten van samenwerking aan de orde gekomen:

- Uit het gesprek tussen DEN, Archief Eemland en Holland Opera bleek, dat er bij beide partijen wel wil is om samen te werken, maar dat de doelstellingen van beide instellingen op dit vlak niet altijd overeen komen, waardoor de dienstverlening nu nog niet goed op elkaar aansluit.
- De gemeentearchivaris van Archief Eemland toert langs de gemeenten die binnen Eemland vallen. Hij constateert daarbij dat hij steeds met andere argumenten / insteek moet komen om partijen op spoor te zetten om actief archieven te verwerven. Cultureel erfgoed op zich is niet altijd het meest aansprekend. Juist het zoeken naar thema's om materialen te ontsluiten (en daartoe te verwerven) is belangrijk.
- Veel instellingen werken al samen met andere partijen, vooral leveranciers. Zaken rondom digitalisering worden uitbesteed.

- Een aantal instellingen (met name theatergezelschappen) gaven los van elkaar aan dat het goed zou zijn als er een gezamenlijke voorziening zou komen voor het bewaren en ontsluiten van de productiematerialen en het archief. SOM wil graag de basis leggen voor een bredere online muziekbibliotheek waar ook andere partijen bij aan kunnen sluiten en werkt nu bijvoorbeeld al samen met de KB en het NDE.
- LIMA zou graag met DEN op zoek willen naar een passende onderzoekspartner op het gebied van preservatie van mediakunst. Daarnaast zien ze de samenwerking vooral in de vorm van het distribueren van gezamenlijke kennis en tools.

Relevante onderwerpen

Als we kijken naar de aard van het digitale materiaal, varieert dit van scripts, bladmuziek, affiches tot audiovisueel materiaal. Het materiaal is zowel digital born als gedigitaliseerd. Een lastige kwestie is vaak de selectie: wat bewaar je wel en wat niet. Ook het terugvinden van materiaal in een steeds verder uitdijend archief wordt als een uitdaging ervaren. Wat opvalt, is dat de instellingen die veel materiaal online aanbieden, via de website of sociale media kanalen, juist vaak de instellingen zijn die zeggen hun materiaal vooral voor marketingdoeleinden te gebruiken.

Op basis van de gespreksverslagen zijn vooral de volgende onderwerpen relevant:

- Born digital materiaal
- Webarchivering en sociale media archivering
- Selectie
- Online ontsluiting van video registraties via eigen (besloten) kanaal op Vimeo of YouTube
- Metadatering en het doorzoekbaar maken van de collectie
- Auteursrechten: wat mag wel, wat mag niet, wat neem je vooraf op in contracten
- Goede samenwerking met andere partners
 - o Knipselarchieven en mediamonitoring,
 - o Koppelen met uitzendingen op Radio en TV en aandacht op online kanalen.
- Software, tools, voorbeeldprojecten en andere praktische hulpmiddelen
- Aanleggen productiebestanden, bestandsstructuur, Media Asset Management, archivering
- Er is niet altijd een weerslag in tekst en/of uitgeschreven muziek van de uiteindelijke theater/dans/muziek uitvoering

Vervolgacties voor DEN

In de gesprekken zijn een aantal concrete suggesties gegeven voor bijeenkomsten en bezoeken die DEN zou kunnen organiseren:

- Rondetafelgesprekken in de trant zoals PACKED dat doet.
- In gesprek gaan met Stichting Behoud Moderne Kunst in het kader van het Platform Conserveringsvraagstukken.
- Gesprek met LIMA over hun plek binnen de digitale infrastructuur.
- Verschillende workshops (onder andere i.s.m. HNI).

Op korte termijn kunnen een aantal gespreksverslagen omgezet worden in praktijkvoorbeelden voor de website. Dit wordt nu al gedaan met de digitalisering van het bladmuziekarchief van SOM. De concrete tips van Holland Opera zouden ook op zo'n manier uitgewerkt kunnen worden. Zowel door HNI als door LIMA wordt ook gewezen naar PACKED en dat deze de informatie praktischer brengt. Gezien bovenstaande punten die genoemd zijn, zou het goed zijn als:

- Er duidelijke richtlijnen worden gegeven op het gebied van selectie, metadatering, opslag en ontsluiting. Het concept van DE BASIS zou hierbij een goed uitgangspunt zijn, maar dan op zo'n manier uitgewerkt dat de richtlijnen heel concreet zijn en dat er niet alleen gekeken wordt naar 'basic practices', maar ook naar manieren die veel impact hebben, maar weinig geld kosten. Verder missen er nog lijsten of iets dergelijks met concrete software en tools.
- Kernwoorden voor wat betreft de aangeboden informatie zijn: praktisch & laagdrempelig.
- Gezien het draagvlak voor samenwerking en gezamenlijke voorzieningen zou het goed zijn als DEN hier het voortouw in neemt, bijvoorbeeld door het opzetten van een consortium waarbij de leden met gezamenlijke investeringen en aanvullende subsidies, gezamenlijke

voorzieningen ontwikkelen voor het opslaan en beschikbaar stellen van digitaal materiaal. Nauwe samenwerking met het NDE is hierbij wenselijk. Denk hierbij bijvoorbeeld ook aan de ontwikkeling van een hostingdienst voor audiovisueel materiaal die Beeld & Geluid zou willen aanbieden voor cultuurinstellingen.

- DEN waar nodig de expertise opschaaft voor wat betreft de genoemde onderwerpen waaronder born digital materiaal, webarchivering en sociale media archivering, auteursrechten, digitale duurzaamheid, selectie en metadatering voor de culturele sector.
- Cultuurproducerende instellingen worden nu nog afgerekend op het fysieke bezoek. Het zou goed zijn als er meer ruimte komt voor prestatieafspraken waarin ook digitale impact wordt meegenomen. DEN zou hier het initiatief voor kunnen nemen voor zowel het ontwikkelen van die indicatoren als het gesprek met beleidsmakers.